

Hoofdluisprotocol

1. Hoofdluis

1.1 Inleiding

In Nederland komt hoofdluis vooral bij kinderen voor. Hoofdluizen veroorzaken in principe alleen maar jeuk. Jeuk treedt soms pas na één of twee weken op. Hoofdluizen dragen geen ziekten over. Door krabben kunnen wel wondjes op de hoofdhuid ontstaan. Hierbij kunnen infecties optreden. Over het algemeen is een besmetting met hoofdluis niet gevaarlijk voor de eigen algemene gezondheid, maar wel lastig. Het is wel belangrijk er iets aan te doen. Als je te lang wacht met behandelen, breiden de luizen zich uit en bestaat de kans dat ook anderen worden besmet.

1.2 Luizenbiologie

Een hoofdluis is een grijsblauw insect, twee tot vier millimeter groot. Een volwassen luizenvrouwtje legt vijf à negen eitjes per etmaal. Dat zijn de neten. Die zitten vastgeplakt aan het haar, vlakbij de hoofdhuid bij voorkeur op de warme, donkere plaatsen op het hoofd, zoals onder de pony, achter de oren en in de nek. De neten zijn meestal vuilwit tot geelbruin van kleur. Zij zijn ongeveer één millimeter groot en lijken wat op roos. Ze zitten echter aan de haren vastgekleefd en zijn moeilijk los te krijgen. Het verschil met roos is overduidelijk: roos zit los.

Na zes tot negen dagen komen de larfjes uit de neten. De lege neten blijven aan het haar geplakt zitten. Zo'n larve is in zeven à tien dagen zelf volwassen en kan ook weer eitjes leggen.

Hoofdluizen zijn parasieten en kunnen niet zonder hun gastheer de mens. Ze blijven het liefst op iemands hoofd zitten. Luizen leven uitsluitend van het bloed van hun gastheer. Gescheiden van hun gastheer kunnen ze maar 48 tot 55 uur blijven leven.

1.3 Hoe kun je hoofdluis krijgen?

Luizen kunnen niet springen en niet vliegen. Ze kunnen alleen lopen: van de ene haar op de andere haar en van het ene hoofd op het andere hoofd. Kinderen zijn het meest bevattelijk voor hoofdluis. Dit komt doordat zij bij het spelen of stoeien vaak letterlijk de koppen bij elkaar steken.

Ook kunnen hoofdluizen zich verspreiden doordat ze op kragen van jassen, of in shawls en mutsen zitten. Op de kapstok stappen ze dan gewoon over. Hoofdluizen houden alleen van mensenhaar. Ze komen dus niet voor bij katten of honden.

Gewone lichaamshygiëne is niet van invloed op het krijgen van luizen. Luizen leven van mensenbloed en dat vinden ze ook op een brandschoon en kortgeknipt hoofd. Je kunt hoofdluis zelfs niet voorkomen door elke dag je haar te wassen.

De kans op het krijgen van hoofdluis kun je wel verkleinen door:

1. geen muts of sjaal van anderen te dragen;
2. iedereen in het gezin een eigen kam te laten gebruiken;
3. eventuele luizen snel op het spoor te komen door regelmatig het haar te controleren en uit te kammen met een luizenkam (verkrijgbaar bij apotheek en drogist).

1.4 Hoe weet je of je luizen en/of neten hebt?

Als je pas besmet bent met hoofdluis heb je nog niet veel jeuk. Jeuk is wel altijd een reden om te kijken of er hoofdluizen en neten op het hoofd te zien zijn. Iedereen kan luizen en neten herkennen. De luizen zijn met behulp van een luizenkam op te sporen. Kam de haren boven een wit stuk papier, de wasbak of een wit laken om de luizen goed te kunnen zien. Kam daarbij stevig over de hoofdhuid. Luizen zitten namelijk vlakbij de hoofdhuid. Zorg voor goed licht, anders zijn de luizen niet goed te zien. Als er luizen uit het haar komen, spoel deze dan met veel water door de gootsteen of het toilet. Neten zitten vaak op de warmste plekjes van het hoofd: tussen de nekharen, onder de

voorhoofdhaaren en achter de oren. Als de larve is uitgekomen blijft de lege neet op de haren achter. Het is erg moeilijk te zien of een neet nog een larve bevat of niet. Neten groeien met het haar mee, dus hoe verder de neet van de hoofdhuid af is, hoe langer geleden deze gelegd is. Neten die enkele centimeters van de hoofdhuid afliggen zijn gegarandeerd lege neten. Als de neten vlakbij de hoofdhuid zitten, zijn er vaak ook luizen. Daarom moet er ook altijd worden gekamd met de luizenkam om te kijken of er ook levende luizen zijn.

2. De behandeling van hoofdluis en/of neten

Als een kind/volwassene hoofdluis heeft moet direct begonnen worden met de behandeling. De beste manier om hoofdluis te bestrijden is de uitkammethode; gedurende twee weken het haar dagelijks doorkammen met de netenkam. Je kunt het haar tevens behandelen met een speciaal anti-hoofdluismiddel. Ook dan moet je het haar twee weken dagelijks doorkammen. Naast deze twee behandelmethoden moet je ervoor zorgen dat de hoofdluis niet terugkomt. Daarvoor moet je aanvullende maatregelen nemen.

2.1 Uitkammethode

Kam gedurende 14 dagen het haar elke dag met een netenkam. Ga als volgt te werk:

- Maak het haar door en door nat. Bescherm de ogen met een washandje.
- Doe ruim crèmespoeling in het haar en kam eerst met een gewone kam de klitten uit het haar
- Houd het hoofd voorover boven een wasbak of een stuk wit papier. Pak de netenkam en kam het haar van achter naar voren, tegen de hoofdhuid aan; start bij het ene oor en schuif, plukje voor plukje, na elke kambeweging op naar het andere oor. Vastgeplakte neten kun je eventueel losweken door te deppen met azijn.
- Veeg tijdens de kambeurt de kam regelmatig af aan een witte papieren servet of zakdoek en kijk of u luizen ziet. Spoel gevonden luizen en neten door de wc of wasbak.
- Spoel vervolgens de crèmespoeling uit het haar en maak de kammen goed schoon. Je kunt de kammen 5 minuten uitkoken of ze ontsmetten met alcohol (70%).

De uitkammethode is effectief en biedt uiteindelijk in combinatie met chemische middelen een 100% garantie.

2.2 Behandelen met chemische middelen

Om hoofdluis chemisch te bestrijden kun je kiezen uit shampoos, sprays, crèmes en lotions. Deze middelen zijn verkrijgbaar bij apotheek en drogist. In tegenstelling tot wat sommige bijsluiters vermelden is het verstandig om de behandeling altijd na 1 week te herhalen. Op dit moment biedt geen enkel anti-hoofdluismiddel 100% garantie. Het anti-hoofdluismiddel moet dus altijd gecombineerd worden met de uitkammethode.

2.3 Schoonmaken van de omgeving

Het advies voor een grondige schoonmaak van het huishouden wordt ingetrokken. Er is geen wetenschappelijk bewijs voor de effectiviteit van de aanvullende maatregelen zoals het wassen van beddengoed, knuffels en jassen, het stofzuigen van de auto of het gebruik van luizencapes of -zakken. Dat kan veel tijd en stress schelen!

3. Praktische tips bij hoofdluisbestrijding

- Lees voor de behandeling eerst goed de bijsluiter.
- Bij het gebruik van shampoo altijd eerst de fles heel goed schudden, want de werkzame stof zit onderin het flesje.
- Zorg dat de hele hoofdhuid behandeld wordt, sla dus geen plekje over.
- Bij gebruik Noury/Prioderm lotion 's avonds aanbrengen (moet 12 uur intrekken) en laat het haar drogen voor het slapen gaan i.v.m. de onprettige geur.
- Laat iedereen in de omgeving weten dat u hoofdluis heeft geconstateerd. Anderen kunnen dan ook controleren.
- Na de behandeling gaan de luizen en neten dood, maar niet altijd meteen. Soms leven de luizen nog, maar ze zijn sloom en futloos en gaan na een tijdje wel dood.
- Heel zelden lijken de luizen niet meer gevoelig voor een bepaald middel. Schakel dan over op een ander middel. Meestal is echter onjuist gebruik van het hoofdluismiddel of een nieuwe besmetting de oorzaak van het (schijnbare) falen van de behandeling.

4. Algemene verantwoordelijkheden bij het aanpakken van hoofdluis

Vooraf kinderen vormen een hoofdluisgevoelige groep. Voor een effectieve bestrijding van hoofdluis draagt iedereen die veel met kinderen te maken heeft, een bepaalde verantwoordelijkheid.

4.1 De ouders

Ouders zijn o.a. verantwoordelijk voor de lichaamsverzorging van hun kinderen. Als hoofdluis in de omgeving blijkt te heersen (vooral na schoolvakanties is de kans daarop vrij groot), moeten de kinderen goed gecontroleerd worden. Ook daarna is regelmatige controle gewenst. Als een kind inderdaad hoofdluis heeft, moeten de ouders het kind behandelen. Daarnaast is het heel belangrijk dat ouders de school en de ouders van vrienden/vriendinnen waarschuwen om verdere verspreiding van hoofdluis te voorkomen. Helaas gebeurt dit lang niet altijd, omdat veel ouders zich (ten onrechte) schamen dat hun kind hoofdluis heeft.

4.2 De school

Wanneer er hoofdluis op school voorkomt, moet ook de school maatregelen treffen. De school is immers verantwoordelijk voor de hygiëne en het leefklimaat op school. Leerkrachten kunnen ertoe bijdragen dat het hebben van luizen uit de taboesfeer komt door met de kinderen over luizen te praten en/of door ouders direct na een melding te informeren over hoofdluis. Ouders van de leerling waar hoofdluis wordt geconstateerd worden zo spoedig mogelijk op de hoogte gebracht en geadviseerd het kind te behandelen. Het liefst haalt de ouder het kind direct op van school. Na twee weken wordt de hele groep opnieuw gecontroleerd.

Indien nodig kan de GGD adviseren en voorlichting verzorgen aan ouders en scholen (www.ggd.nl).

5. Regels en afspraken Kindcentrum Theo Thijssen

Om een hoofdluisepidemie op school te voorkomen hebben we als schoolregels vastgesteld en afspraken gemaakt met het leerkrachtenteam en met de ouders.

De opzet is als volgt:

1. Elke leerling krijgt een luizenzak op de eerste schooldag (meestal is dit in groep 1), in groep 5 wordt een nieuwe luizenzak ter beschikking gesteld. Wanneer de luizenzak tussentijds aan vervanging toe is, wordt er na betaling van €2,00, een nieuw luizenzak verschaft. Het is verplicht dat iedere leerling een luizenzak gebruikt.
2. Voor elke groep op school is er een ouder die alle kinderen van die groep na elke vakantie controleert op luizen/neten (kriebelteam).
3. De school heeft bepaald dat in de eerste week na elke grotere vakantie (herfst- kerst-, voorjaars- en meivakantie), een screening plaatsvindt.
4. De namen van de leerlingen bij wie hoofdluis of jonge neten geconstateerd wordt, worden doorgegeven aan de groepsleerkracht.
5. De groepsleerkracht stelt de ouders van de betreffende leerlingen telefonisch op de hoogte van de aanwezigheid van luizen bij hun kind(eren) en adviseert de ouder het kind zo spoedig mogelijk te behandelen. Het liefst haalt de ouder het kind direct op van school.
6. De medeleerlingen uit de klas worden middels een bericht op de hoogte gesteld van het feit dat er luizen zijn geconstateerd.
7. Indien luizen/neten geconstateerd zijn, dienen de haren zoveel mogelijk vast gedragen te worden (staart of vlecht). Haarbanden worden afgeraden.
8. Verkleedkleden worden niet gebruikt in een periode waarin hoofdluis is geconstateerd.
9. Als er gezinnen zijn waar herhaaldelijk verzoek om hoofdluis te behandelen niets uithaalt (na 6 weken nog steeds hoofdluis of neten), nodigt de intern begeleider de ouders uit voor een gesprek op school. Eventueel kan in overleg met de ouders contact opgenomen worden met de verpleegkundige van de GGD.
10. Indien na 2 weken na dit gesprek nog steeds niet tot het gewenste resultaat leidt, kan de directeur in het uiterste geval besluiten tot het laten ophalen van het kind van school. Indien het kind behandeld is, mag het weer deelnemen aan de lessen.
11. Tussentijdse meldingen door ouders aan de school worden doorgegeven aan de groepsleerkracht. Groepsleerkracht meldt dit aan de intern begeleider, zodat deze kan besluiten extra controles op hoofdluis te laten plaatsvinden. Ook zal er in zo'n geval een bericht uitgaan naar de ouders van de kinderen uit de betreffende groep.
12. Bij de luizencommissie kan een luizenkam geleend worden voor maximaal 2 weken. Wanneer een ouder een kam wil lenen, kan deze ouder contact opnemen met de leerkracht of iemand van de luizencommissie. De luizencommissie registreert de uitgeleende kam.

Het is vanzelfsprekend dat de ouders die de hoofdluiscontroles verrichten discretie in acht nemen.

Op deze manier hopen we dat we de hoofdluisproblemen te kunnen minimaliseren. Dit is voor kinderen, ouders en leerkrachten niet prettig. De praktijk (ook op andere scholen) heeft uitgewezen dat door een regelmatige controle het aantal hoofdluis meldingen terugloopt.

Mocht u extra informatie willen hebben over hoofdluis kunt u altijd kijken op:

<http://www.rivm.nl/Onderwerpen/H/Hoofdluis>

<http://www.hoofdluizen.nl/hoofdluis-behandelen-0>

<http://landelijksteunpunthoofdluis.nl/>

Bijlage 1 Voorbeeldbrief

Assen, ...datum.....

Geachte ouder/verzorger,

In de groep van uw kind zijn luizen geconstateerd.

Controleer uw kind zelf ook regelmatig op hoofdluis om verdere verspreiding te voorkomen. Mocht u luizen of neten bij uw kind constateren, wilt u dit melden aan de leerkracht.

B.v.d.

GGD Drenthe

Er zijn kinderen met HOOFDLUIS

Wat moet ik doen?

- Controleer alle gezinsleden.
- Behandel gezinsleden die hoofdluis hebben door twee weken lang dagelijks het haar te kammen met een fijntandige kam, eventueel in combinatie met crèmespoeling.
- Luizen verspreiden zich via haar-haar-contact. Extra maatregelen als het wassen van kleding, knuffels of beddengoed, stofzuigen of gebruik van luizencape zijn niet nodig.

Thuisblijven?

Een kind met hoofdluis kan gewoon naar school en het kindercentrum. Meld op het kindercentrum, de school, bij de oppas of de sportclub dat het kind hoofdluis heeft, zodat zij ook kunnen controleren op luizen.

Meer informatie vindt u op de website van GGD Drenthe.
Voor vragen kunt u contact opnemen met GGD Drenthe, afdeling jeugdgezondheidszorg via 0592 - 306 300 of info@ggddrenthe.nl

T 0592 - 30 63 00

M info@ggddrenthe.nl

W www.ggddrenthe.nl

Met vriendelijke groet,
.....naam leerkracht.....
Kindcentrum Theo Thijssen